

Zoektocht naar een nieuw waterwingebied in Friesland

Wat gaat er gebeuren?

Om ook in de toekomst Friesland van kwalitatief goed drinkwater te kunnen blijven voorzien is vergroting van de drinkwatercapaciteit nodig.

Waarom is vergroting van de drinkwatercapaciteit nodig?

Dat heeft drie redenen:

1. De watervraag in Friesland is toegenomen door de economische groei.
2. Voor de grondwaterwinning Terwisscha is met de Provincie Fryslân afgesproken dat de waterwinning in de periode 2021-2027 wordt verminderd om de effecten op het Natura 2000 gebied Drents Friese Wold terug te dringen.
3. In de waterwingebieden Noardburgum en Garyp is daarnaast verzilting van het grondwater opgetreden, waardoor in deze wingebieden niet de hoeveelheid water gewonnen kan worden die in de vergunning staat opgenomen.

Wat moet er gebeuren om aan deze situatie het hoofd te bieden?

Om aan de vraag te kunnen voldoen is naast uitbreiding van de Friese waterwinlocaties bij Nij Beets en Noardburgum, een nieuwe waterwinlocatie nodig.

Welk gebied is in Friesland geschikt voor waterwinning?

Vitens maakt gebruik van zoet grondwater voor de drinkwaterbereiding. Dit is vooral in de zuidelijke helft van Friesland aanwezig. Bij de zoektocht naar een nieuw waterwingebied komt veel kijken. De locatie is afhankelijk van verschillende dingen, zoals de aanwezigheid van voldoende zoet grondwater, de aanwezigheid van beschermende bodemlagen, en wat de effecten zijn op de omgeving. Ook moet de locatie goed liggen ten opzichte van de al aanwezige waterwinlocaties in Friesland.

Wat is er tot nu toe onderzocht?

Op basis van eerder verricht onderzoek door Vitens en diverse adviesbureaus zijn potentiële waterwinlocaties in Friesland in beeld gebracht. Het gebied tussen Heerenveen en Gorredijk blijkt uit dit onderzoek goed geschikt te zijn (locatie zie afbeelding).



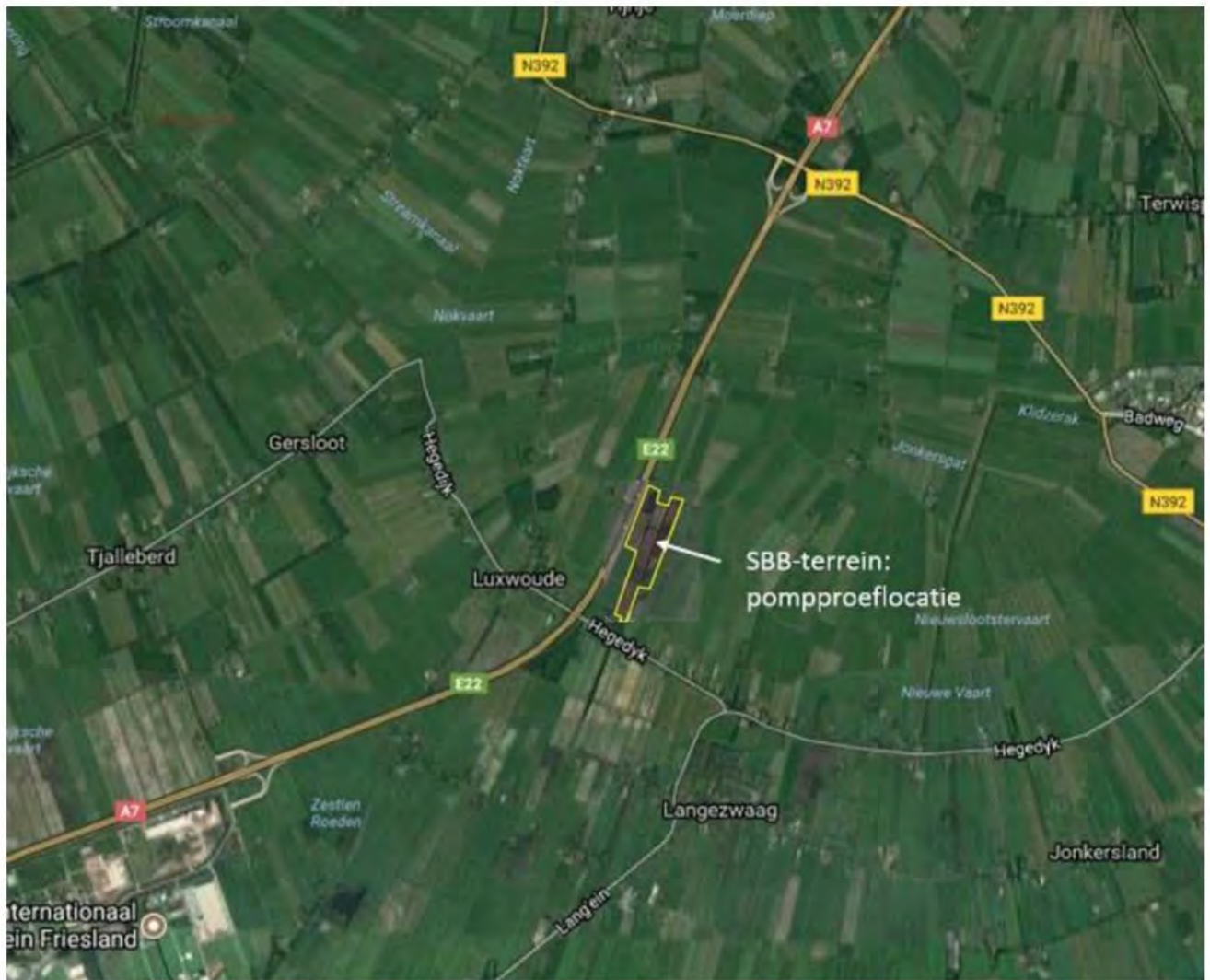
De afgelopen tijd zijn voor dit gebied nadere studies uitgevoerd (onder andere door TNO) om op basis van reeds beschikbare informatie de waterwinkansen beter in beeld te brengen. Uit deze studies komt binnen het gebied "Heerenveen en Gorredijk" het centrale deel naar voren als gebied waar de omstandigheden voor een waterwinning het beste lijken.

Waarom is dit gebied geschikt voor een mogelijke waterwinlocatie?

- In dit gebied zijn zeer goede waterwinmogelijkheden aanwezig, die ook weinig effecten met zich meebrengen op de omgeving.
- Het gebied ligt centraal in Friesland waardoor er goede mogelijkheden zijn de Friese drinkwaterinfrastructuur te versterken.
- Ook ligt het gebied nabij het Internationaal Business Park, waardoor Vitens daar goed en snel water kan leveren.

Kans op een geschikte locatie?

Om de waterwinmogelijkheden in dit centrale deel exact in beeld te brengen, is een pompproef nodig. Daarbij pompen wij het grondwater op en lozen dit water op het oppervlaktewater. Om deze proef te kunnen doen maken wij één proefpompput en een aantal waarnemingsputten. Door het uitvoeren van deze pompproef krijgen wij meer inzicht in de bodemopbouw, de waterbeschikbaarheid, de effecten van waterwinning op de omgeving en de grondwaterkwaliteit. Ook hebben wij in de voorbereiding gesprekken gevoerd over de effecten van waterwinning op natuur met Staatsbosbeheer (SBB) omdat zij eigenaar is van delen van de grond in dit gebied. In een van de gesprekken kwam het idee naar voren om heel specifiek op een van haar bospercelen de proefpompput en enkele waarnemingsputten te mogen maken. SBB heeft aangegeven bereid te zijn hieraan mee te werken. Deze bospercelen zijn gelegen nabij Luxwoude en Langezwaag (zie afbeelding).



Dit is een bijzondere ontwikkeling, waarmee het zoeken naar een nieuwe winlocatie in een stroomversnelling is gekomen. Enerzijds omdat Vitens nu niet in eerste instantie het hele gebied hoeft te verkennen, maar enkel deze specifieke locatie. Anderzijds is hiermee ook een kans ontstaan om al tot een mogelijk waterwingebied te komen. Daarom focust Vitens zich nu eerst op deze specifieke locatie en de omgeving daarvan. Zijn de onderzoeksresultaten negatief, dan zal Vitens verdere verkenningen binnen het grote zoekgebied uitvoeren.

Waarom is een pompproefonderzoek nodig?

Om de locatie nader te onderzoeken wordt een pompproef gehouden en daarbij wordt gekeken naar de beschikbaarheid van zoet grondwater en ook naar de aanwezigheid van kleilagen in de bodem. Kleilagen beschermen enerzijds de winning en zorgen er anderzijds voor dat de effecten naar de omgeving worden verminderd. De voorlopige planning is dat het onderzoek plaatsvindt in de winter of het vroege voorjaar 2018 (in verband met natuurwetgeving).

Wat houdt een pompproef in?

Voor het uitvoeren een pompproef zijn een pompput en waarnemingsputten nodig. Verspreid over het gebied (rondom de pompput) worden waarnemingsputten aangelegd. Tijdens de pompproef wordt in de waarnemingsputten gemeten hoe de grondwaterstanden veranderen. Dit geeft informatie over de mogelijkheden voor grondwaterwinning en de effecten op de omgeving.

Wat kunt u hiervan merken?

Als u in de nabije omgeving woont van de pompproeflocatie kunt u hiervan enige overlast ondervinden door aan- en afvoer van materieel. Van de pompproef zelf zult u geen last ondervinden.

Wanneer zijn de onderzoeksresultaten bekend?

Het onderzoek start naar verwachting in de winter of het vroege voorjaar van 2018. De pomproef duurt ongeveer twee maanden. De onderzoeksresultaten zijn een half jaar na uitvoering van de pomproef bekend.

Hoe ziet het proces er verder uit?

Op basis van de onderzoeksresultaten zal Vitens bepalen of op deze locatie ook daadwerkelijk duurzame grondwaterwinning kan plaatsvinden. Als de resultaten positief zijn, dan betekent dat een vergunningaanvraag in het kader van de Waterwet moet worden voorbereid. Deze voorbereiding wordt begeleid door een commissie. In de begeleidingscommissie hebben naast overheden ook agrariërs en betrokkenen uit de streek zitting. Belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de commissie is het begeleiden van het onderzoek om tot een Milieueffectrapportage (MER) te komen, die dient als onderbouwing van de vergunningaanvraag. Provincie Fryslân moet de waterwinvergunning verlenen en Commissie MER moet het opgestelde milieueffectrapport beoordelen.

Wat zijn de gevolgen van het nieuwe waterwingebied?

Het is afhankelijk van de keuze van de locatie van het waterwingebied en de inrichting daarvan wat het exacte effect zal zijn.

Op basis van de al verrichte voorstudies is de eerste indruk dat een winning in het gebied beperkte grondwaterstandsverlagingen met zich meebrengt. De uit te voeren pomproef moet hier meer informatie over opleveren.

Rond de winning komt een grondwaterbeschermingsgebied. In een grondwaterbeschermingsgebied mogen bepaalde bestrijdingsmiddelen (zwarte lijst) niet worden gebruikt. Er is geen verschil in mestregelgeving.

En in een grondwaterbeschermingsgebied mogen geen nieuwe activiteiten worden opgestart die een bedreiging vormen voor de kwaliteit van het grondwater. Deze zijn opgenomen in de lijst "verboden bedrijven en activiteiten" van de Provinciale Milieu Verordening (PMV). Denk aan industriële activiteiten, benzinestations, aardolie en gaswinputten en vuilstortplaatsen.

In het geval van reeds bestaande activiteiten, die mogelijk een bedreiging vormen voor de kwaliteit van het grondwater, zal Vitens in overleg met betrokkenen naar passende oplossingen zoeken.

Voor meer informatie over grondwaterbescherming kunt u ook de [website](#) van de Provincie Fryslân bezoeken.

Komt er ook een nieuwe productielocatie?

Ja, er zal ook een nieuwe productielocatie komen waar het water gezuiverd wordt. Vitens realiseert bij voorkeur een productielocatie op het wingebied om het gewonnen water direct te kunnen zuiveren. Hierbij wordt rekening gehouden met inpassing in landschap en omgeving. Hoe het zuiveringsproces eruit komt te zien, zal worden bepaald op basis van de pomproefresultaten.

Hoeveel water zal worden gewonnen in het nieuwe wingebied?

Circa 6,5 miljoen m³ per jaar. Dat zijn bijna 3000 olympische zwembaden vol en is genoeg water voor 150.000 mensen.

Heeft u nog vragen?

Dan kunt u een e-mail sturen naar info@vitens.nl of neem contact op met onze klantenservice 0900-0650.